

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/42/2023
Identifikačné číslo spisu:	1717207513
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1717207513.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. Q., A., O. XXXX/X, 2/ Ing. C. M., A. M., F. XXX/XX, 3/ U. M., A., P. XXX/XX, všetci právne zastúpení advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Laurinská 4, IČO: 36833533, proti žalovaným 1/ Mgr. F. C., Q., T. XXXX/XX, 2/ Mgr. B. C., Q., T. XXXX/XX, obaja právne zastúpení advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o., Trnava, Námestie SNP 3, IČO: 36857548, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 43C/23/2017, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2022 sp. zn. 6Co/58/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. novembra 2019 č. k. 43C/23/2017-704 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skutkovo zistil, že pôvodná žalobkyňa P. W., zomr. XX. P. XXXX, uzatvorila so žalovanými 1/ a 2/ kúpnu zmluvu zo dňa 03. októbra 2016 (ďalej len „kúpna zmluva“), predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti, nachádzajúcej sa v k.ú. území Q. Q., obec: Q., okres F., zapísanej na LV č. XXXX, ako parcela registra „E“ s parc. č. XXXX/X - orná pôda o výmere 4220 m², vedenej v katastri nehnuteľností Okresného úradu F. z predávajúcej - pôvodnej žalobkyne na kupujúcich - žalovaných za kúpnu cenu (4.000 eur za 4.220 m²) t.j. 0,948 eura/m². Zmluvné strany sa dohodli na úhrade kúpnej ceny v hotovosti pri podpise zmluvy, čo pôvodná žalobkyňa potvrdila svojim vlastnoručným notársky osvedčeným podpisom. Zmluvné strany zároveň prehlásili, že zmluva bola dohodnutá na základe ich vážnej a slobodnej vôle, že si jej obsah prečítali a bez výhrad s ním súhlasili, čo potvrdili svojimi vlastnoručnými podpismi. Prvoinštančný súd mal z rozhodnutia Okresného úradu F., katastrálny odbor č. V-XXXX/XXXX z 07. decembra 2016,

preukázané, že právne účinky vkladu vznikli dňom 07. decembra 2016.

1.2. Predmetom konania v prejednávanej veci bol nárok pôvodnej žalobkyne na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu abscentujúcej územnoplánovacej informácie a postupu v rozpore s § 3 až 7 zákona č. 140/2014 Z.z. Súd prvej inštancie primárne posudzoval existenciu naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorý pôvodná žalobkyňa v konaní preukázala s poukazom na objektívny stav právnej neistoty vzhľadom na to, že podľa jej tvrdenia boli žalovaní zapísaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci pozemku v rozpore so skutočným stavom.

1.3. Na námietku absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorá neobsahovala územnoplánovaciu informáciu prvoinštančný súd uviedol, že technická jednota kúpnej zmluvy, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, nie je predpokladom platnosti zmluvy, ale iba procesnou technickou podmienkou katastrálneho konania. Prvoinštančný súd vykonaným dokazovaním zároveň nezistil dôvody absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu nedodržania postupu upraveného v § 3 až 7 zákona č. 140/2014 Z.z., nakoľko v prejednávanej veci nešlo o prevod poľnohospodárskeho pozemku, ale o prevod pozemku, na ktorý sa vzťahuje výnimka uvedená v § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 140/2014 Z.z., v zmysle ktorej prevádzaný pozemok patril do lokality určenej na zastavanie podľa všeobecno-záväzného nariadenia obce Q. č. X/XXXX a územnoplánovacej informácie z 03. októbra 2016 č. XX-XXXX/XXXX-Ká, na ktorý sa nevyžadoval zásah akéhokoľvek iného orgánu verejnej moci ani vyňatie pozemku z poľnohospodárskeho pôdneho fondu.

1.4. Na námietku pôvodnej žalobkyne, že zo strany žalovaných došlo pri uzatváraní kúpnej zmluvy k nátlaku na jej osobu a jeho stupňovaniu, ktorému nakoniec pôvodná žalobkyňa podľahla a teda kúpna zmluva nebola uzatvorená v súlade s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka slobodne, súd prvej inštancie vychádzajúc z vykonaného dokazovania uviedol, že pôvodná žalobkyňa nebola aj vzhľadom na svoj vek, v októbri 2016 v takom stave, resp. klinickom priebehu vaskulárnej demencie, ktorý by jej znemožňoval jej rozpoznávaciu schopnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu. Súd prvej inštancie sa nestotožnil so závermi znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaný MUDr. S. Q., ale priklonil sa k záverom znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaný MUDr. P. C., ktorý sa určením diagnózy žalobkyne s posudkom č. X/XXXX vypracovaný MUDr. S. Q. zhoduje (kortikálna a subkortikálna cievna demencia - horné pásmo stredne ťažkého kognitívneho deficitu, bez porúch správania, bez kvalitatívnych porúch vedomia, bez inštitucionalizácie, s relatívne dobrou - nekompletne asistovanou seba opaterou), avšak v závere, ktorý predpokladá schopnosť posúdenia následkov konania žalobkyne pri uzatvorení kúpnej zmluvy, sú v diametrálnom rozkole. Súd vzhľadom na vykonanie dokazovania má za to, že závery znaleckého posudku č. X/XXXX, spočívajúce v tom, že žalobkyňa nebola, aj vzhľadom na svoj vek, v októbri 2016 v takom stave, či v takom klinickom priebehu vaskulárnej demencie, ktorý by jej znemožňoval jej rozpoznávaciu schopnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu, boli správne. Mohla si v tom čase byť vedomá, akú nehnuteľnosť kúpnu zmluvou predala. Bola schopná zmluvu fyzicky prečítať a porozumieť, čo a za akú sumu predáva. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v konaní nepreukázala nepochybné zistenie, že ako účastník právneho úkonu nedokázala posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť.

1.5. Na námietku pôvodnej žalobkyne, že kúpna zmluva je neplatná z dôvodu uvedeného v § 49a Občianskeho zákonníka, nakoľko bola zo strany žalovaných pri jej uzatváraní uvedená do omylu, keď jej títo neozrejmili, o aký konkrétny pozemok sa jedná, súd prvej inštancie s poukazom na výpoveď samotnej pôvodnej žalobkyne uviedol, že táto mala jednoznačne vedomosť o tom, že sa jedná o pozemok, ktorý dala do prenájmu P. A.. Rovnako vyhodnotil ako bezpredmetnú námietku pôvodnej žalobkyne, že žalovaní pri uzatváraní kúpnej zmluvy využili neskúsenosť pôvodnej žalobkyne, čo malo mať za následok neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 39a Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal prvoinštančný súd preukázané, že pôvodná žalobkyňa mala skúsenosti s prevodom pozemkov ako aj rodinného domu, nakoľko prejavila vôľu predat' pozemok v rokoch 2012 - 2013, avšak nestalo sa tak z dôvodov na strane potenciálneho kupca a v roku 2016 predala nehnuteľnosť žalovaným prostredníctvom I. T.. Námietku pôvodnej žalobkyne týkajúcej sa neplatnosti kúpnej zmluvy a to, že cena za obdobné pozemky sa v čase prevodu mala pohybovať na úrovni 50 eur/m² a nie vo výške 0,942 eura/m², čím vznikol viac ako 50 násobný rozdiel v kúpnej cene v jej neprospech prvoinštančný súd vyhodnotil tak, že z vykonaných dôkazov nevyplýva rozpor v kúpnej cene v takom rozsahu, v akom to uviedla pôvodná žalobkyňa. Zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX mal súd prvej inštancie zistené, že predmetný pozemok sa nachádzal v lokalite bez schválenej urbanistickej štúdie a v dohľadnej dobe nebolo možné na pozemku predpokladať výstavbu a pozemok v čase jeho predaja nebol zhodnotený

poľnohospodársku činnosťou. Z tohto dôvodu prvoinštančný súd vychádzal z ceny stanovenej uvedeným znaleckým posudkom a to 0,53 eura/1m², ktorá je najbližšia cene, za ktorú vykupuje obdobné pozemky v danej lokalite Poľnohospodárske družstvo Q.. Súd prvej inštancie vyvodil záver, že cena, ktorú uhradili žalovaní pôvodnej žalobkyni za predmetný pozemok bola v čase prevodu primeraná, dokonca o niečo vyššia ako všeobecná hodnota pozemkov v danej lokalite.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie pôvodnej žalobkyne rozsudkom z 26. októbra 2022 sp. zn. 6Co/58/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.), žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.), pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok III.).

2.1. Odvolací súd bol toho názoru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval naň správny právny predpis a svoje rozhodnutie aj riadne odôvodnil a okolnosti namietané pôvodnou žalobkyňou v podanom odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemali za následok takú úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s úvahou prvoinštančného súdu prezentovanou v napadnutom rozhodnutí.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že v konaní navyše nebol preukázaný ani nedostatok spôsobilosti pôvodnej žalobkyne konať, keďže nebola ani zbavená ani obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, ani nebol podaný návrh na začatie konania o obmedzení či pozbavení spôsobilosti pôvodnej žalobkyne na právne úkony. Odvolací súd poukázal v tejto súvislosti na to, že vek sám o sebe nie je dôvodom na stratu spôsobilosti na právne úkony. Odvolací súd dodal, že kúpna zmluva netrpí nedostatkom zrozumiteľnosti a určitosťou, ani nedostatkom slobodného a vážneho rozhodnutia uzatvoriť právny úkon, keďže obsahovala všetky zákonom stanovené obligatórne náležitosti a pôvodná žalobkyňa ju dobrovoľne podpísala, s tým, že pravosť podpisu pôvodnej žalobkyne na kúpnej zmluve bola notársky overená dňa 03. októbra 2016. V zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, požiadavkami na právny úkon sú sloboda, vážnosť, určitosť a zrozumiteľnosť vôle, ktoré predstavujú subjektívnu stránku konajúceho a prejavujú sa v existencii vôle a v prejave vôle. Ak nie je vôľa daná vôbec, ide o absolútne neplatný právny úkon, ktorý z hľadiska práva nevznikne. Rovnako absolútne neplatný je právny úkon, ak vôľa či jej prejavu chýba vážnosť, určitosť a zrozumiteľnosť. Na vnútornú výhradu konajúceho sa však neprihliada. V danej veci zo zisteného skutkového stavu vyplývalo, že pôvodná žalobkyňa mala záujem predať spornú nehnuteľnosť a kúpna zmluva mala všetky zákonom stanovené obligatórne náležitosti. Pokiaľ pôvodná žalobkyňa aj mala voči obsahu kúpnej zmluvy akékoľvek výhrady, tieto pri uzavretí zmluvy neprezentovala. Navyše v zmluve uvedená kúpna cena bola stanovená dohodou zmluvných strán, a pokiaľ aj bola dohodnutá nižšia cena, ako všeobecná hodnota spornej nehnuteľnosti, uvedená skutočnosť nemá za následok neplatnosť kúpnej zmluvy. V danej veci bolo nesporné, že vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti v prospech žalovaných bol vykonaný na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 03. októbra 2016 pod č. Q. Vzhľadom na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie a jeho právne vyhodnotenie, aj odvolací súd dospel k záveru, že pôvodná žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že kúpna zmluvu je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39a Občianskeho zákonníka.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové konanie.

3.1. Porušenie práva na spravodlivý proces namietali v súvislosti s nedostatkom riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktoré spočívalo najmä v tom, že odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami pôvodnej žalobkyne ohľadom znaleckého dokazovania. Dovolatelia uviedli, že v konaní boli predložené dva znalecké posudky ohľadom spôsobilosti pôvodnej žalobkyne porozumieť následkom podpísania kúpnej zmluvy. Jeden znalecký posudok vypracovala znalkyňa MUDr. Q. (znalecký posudok č. 1), druhý posudok vypracoval znalec MUDr. C. pod č. X/XXXX (znalecký posudok č. 2). Znalci pritom dospeli v konaní k odlišným záverom ohľadom otázky, ktorá bola pre meritórny výsledok sporu kľúčová. Pôvodná žalobkyňa už v rámci prvoinštančného konania navrhovala odstránenie pochybností výsluchom znalca alebo nariadením ďalšieho znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie však svoje rozhodnutie na základe nejasných záverov založil na znaleckom posudku č. 2, pričom k záverom

znaleckého posudku č. 1 uviedol len, že sa s nimi nestotožňuje. Pôvodná žalobkyňa v odvolaní žiadala, aby sa odvolací súd vyjadril k otázke, či je možné odborné závery zo znaleckého posudku č. 1 nahradiť vlastným názorom bez toho, aby boli nezrovnalosti medzi znaleckými posudkami odstránene. Odvolací súd však vo svojom odôvodnení sa znaleckým posudkom č. 1 vôbec nezaoberal. Podľa dovolateľov bol preto záver odvolacieho súdu o vysporiadaní sa so všetkými námietkami pôvodnej žalobkyne formalistický. Vádu zmätočnosti dovolateľa videli zároveň aj v tom, že sa odvolací súd nevysporiadal s námietkami pôvodnej žalobkyne ohľadom neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery.

3.2. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľa videli pri otázke „Či je zjavný nesúlad medzi cenou nehnuteľnosti uvedenou v kúpnej zmluve s jej skutočnou cenou právne významným pre posúdenie neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery podľa § 39a Občianskeho zákonníka?“ Podľa nich odvolací súd uvedenú otázku vyriešil nesprávne, keď poukázal na to, že cena nehnuteľnosti uvedená v kúpnej zmluve nie je pre toto konanie dôležitá, nakoľko aj keby bola hodnota nehnuteľnosti nižšia ako jej všeobecná hodnota, nemalo by to za následok neplatnosť kúpnej zmluvy. Napadnuté rozhodnutie podľa dovolateľov úplne popieralo existenciu § 39a Občianskeho zákonníka. Odvolací súd týmto totiž žalobcom odkázal, že pri kúpnej zmluve nemal za potrebu zaoberať sa cenou nehnuteľnosti z dôvodu, že pôvodná (dementná) žalobkyňa nemala pri uzatváraní zmluvy relevantné právne námietky. Zmyslom § 39a Občianskeho zákonníka bolo podľa dovolateľov to, aby sa predovšetkým staršie osoby mohli brániť voči praktikám úžerníkov. Mali za to, že súd je v konaní o určení absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery povinný vždy skúmať, či medzi cenou nehnuteľnosti uvedenou v kúpnej zmluve a jej skutočnou cenou nie je zjavný nesúlad.

4. Žalovaní sa vo vyjadrení k dovolaniu nestotožnili s dovolacou argumentáciou žalobcov a žiadali, aby odvolací súd odmietol dovolanie a priznal im trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad.

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovanej, že v konaní došlo k ňou tvrdeným vadám zmätočnosti.

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobcovia v podstatnom namietali, že odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami pôvodnej žalobkyne ohľadom znaleckého dokazovania a zároveň sa nezaoberal námietkami týkajúce sa neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery (bod 3.1.).

15. Najvyšší súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľov, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, resp., že rozhodnutie sa nezaobera ich podstatnými vyjadreniami. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodné právo, podľa ktorého bola vec posúdená. Treba mať pritom na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. V posudzovanej veci možno z obsahu odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov v ich vzájomnej spojitosti extrahovať (vytiahnuť) odpovede na všetky dovolaním kladené otázky a na takomto závere nič nemení to, že u niektorých z takýchto odpovedí nejde (nemusi ísť) o odpovede explicitné. Podľa dovolacieho súdu strany sporu dostali (vrátane dovolateľov) objektívne uspokojivé vysvetlenia tam, kde sa úvahy oboch nižších súdov prekryli. Odvolací súd sa v prípadoch dopĺňania vlastnej argumentácie na podporu správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie (ktoré sa preto rozhodol potvrdiť) musí de facto vyvarovať len dvoch rizík a to 1/ prekvapivosti vlastnej argumentácie, prinesenej po prvý raz až v odvolacom konaní a 2/ prinesenia do argumentácie aspektu nesúdržnosti či dokonca protirečivosti (tým, že sa argumentácia „na podporu“ dostane do takého stretu s argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorá má byť takto podporenou, že logicky vzaté môže platiť len jedno alebo druhé, nie ale oboje popri sebe, čo však stáva len zriedkavo). Ako už ale bolo uvedené vyššie, v prejednávanej veci nešlo o prípad opisovaného argumentačného nezvládnutia problému na úrovni odvolacieho súdu.

15.1. Súd oboch inšancií dospeli v danom prípade k jednoznačným záverom, že pôvodná žalobkyňa nepreukázala, že kúpna zmluva, ktorou previedla svoju nehnuteľnosť na žalovaných, je absolútne

neplatná, a to vzhľadom na závery kontrolného znaleckého posudku č. X/XXXX MUDr. P. C., znalcom z odboru psychiatria, a vyhodnotenie ostatných dôkazov, z ktorých nebolo možné úplne vylúčiť rozpoznávaciu schopnosť pôvodnej žalobkyne a jej neschopnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu. V konaní nebol preukázaný nedostatok spôsobilosti pôvodnej žalobkyne konať, keďže nebola zbavená ani obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, ani nebol podaný návrh na začatie konania o obmedzení či pozbavení spôsobilosti pôvodnej žalobkyne na právne úkony. Zároveň kúpna zmluva netrpí nedostatkom zrozumiteľnosti a určitosti, ani nedostatkom slobodného a vážneho rozhodnutia uzatvoriť právny úkon. Kúpna cena bola stanovená dohodou zmluvných strán, a pokiaľ aj bola dohodnutá nižšia cena, ako všeobecná hodnota spornej nehnuteľnosti, uvedená skutočnosť nemá za následok neplatnosť kúpnej zmluvy. Aj odvolací súd dospel k záveru, že pôvodná žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39a Občianskeho zákonníka (viď body 12 až 15 napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a body 40, 41, 43, 44 a 45 rozsudku súdu prvej inštancie).

16. Dovolatelia namietali nesprávne hodnotenie znaleckého posudku MUDr. Q. súdom prvej inštancie, vytýkali odvolaciemu súdu, že sa v odôvodnení týmto znaleckým posudkom vôbec nezaoberal.

17. Podľa § 207 ods. 1 vety prvej CSP ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Podľa § 209 ods. 1 CSP súkromný znalecký posudok je znalecký posudok predložený stranou bez toho, aby znalecké dokazovanie nariadil súd.

18. Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán spolu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd hodnotí len presvedčivosť posudku, pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k zadaniu, k zásadám logického myslenia a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. (viď aj uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/41/2010, 4Cdo/255/2021). Pri hodnotení súkromného znaleckého posudku súdom platia tie isté kritéria, ako pri hodnotení znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca.

18.1. Zároveň je potrebné poznamenať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

19. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie v rozhodnutí (bod 15. odôvodnenia) uviedol, že na posúdenie duševného stavu žalobkyne bol predložený znalecký posudok č. X/XXXX vypracovaný MUDr. S. Q., znalec z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, liečba alkoholizmu a gerontopsychiatria, z ktorého záverov vyplýva, že nebola schopná rozpoznať, aké následky nastanú po podpísaní zmlúv, nebola schopná rozpoznať hodnotu pôdy a požadovať primeranú kúpnu cenu, ani nebola schopná prečítať výšku kúpnej ceny, prepočítať v tej výške bankovky a posúdiť, či sa jedná o totožnú hodnotu, aká je napísaná v zmluve a aká je na bankovkách, ani nebola spôsobilá vyhlásiť, aké vecné bremeno viazne na predmete kúpy. Toto vyjadrenie znalkyne v predložnom znaleckom posudku X/XXXX je v rozpore so skutkovými okolnosťami a konaním žalobkyne, ktoré bolo v priebehu konania preukázané. Už zo samotnej výpovede žalobkyne na pojednávaní konanom dňa 28. mája 2018 je zrejmé, že primárnym motívom domáhania sa neplatnosti kúpnej zmluvy je neprimeraná kúpna cena za daný pozemok, ktorá bola žalobkyňi zaplatená a má byť príliš nízka. Žalobkyňa sa pojednávania zúčastnila osobne, na otázky súdu a strán sporu odpovedala plynulo, vecne a v súlade s skutkovým stavom, ktorý opísali žalovaní a svedkovia P. A., JUDr. O. M. a I. T. vo svojom čestnom vyhlásení. Samotná žalobkyňa vo svojej výpovedi poprela, že by bol na ňu zo strany žalovaných vyvíjaný nátlak, ponúkli jej odkúpenie pozemku za cenu, s ktorou súhlasila. Daný pozemok mal v nájme

P. a žalobkyňa na pojednávaní taktiež, v rozpore so skutočnosťami uvedenými v žalobe, potvrdila, že presne vie, o ktorý pozemok sa jedná, čo je taktiež v súlade s vyjadrením sa svedka P. A., ktorého svedecká výpoveď potvrdila, že mal predmetný pozemok od žalobkyne prenajatý. Žalobkyňa potvrdila prevzatie kúpnej ceny v hotovosti tak, ako bolo medzi stranami sporu dohodnuté. Žalobkyňa zároveň potvrdila, že bola vlastníčkou aj ďalších parciel, na ktoré po uzatvorení predmetnej kúpnej zmluvy uzatvorila ďalšie darovacie zmluvy a má uzatvorené nájomné zmluvy s Poľnohospodárskym družstvom Q., ktoré sa o pôdu stará a berie z nej árendu. Vzhľadom na tieto skutočnosti uvedené žalobkyňou na pojednávaní sa súd nestotožnil so závermi znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaný MUDr. S. Q., ale priklonil sa k záverom znaleckého posudku č. X/XXXX vypracovaný MUDr. P. C., ktorý sa určením diagnózy žalobkyne s posudkom č. X/XXXX vypracovaný MUDr. S. Q. zhoduje (kortikálna a subkortikálna cievna demencia - horné pásmo stredne ťažkého kognitívneho deficitu, bez porúch správania, bez kvalitatívnych porúch vedomia, bez inštitucionalizácie, s relatívne dobrou - nekompletnou asistovanou seba opaterou), avšak v závere, ktorý predpokladá schopnosť posúdenia následkov konania žalobkyne pri uzatvorení kúpnej zmluvy, sú v diametrálnom rozkole. Súd prvej inštancie vzhľadom na vykonanie dokazovania má za to, že závery znaleckého posudku X/XXXX vypracovaný MUDr. P. C., spočívajúce v tom, že žalobkyňa nebola, aj vzhľadom na svoj vek, v októbri 2016 v takom stave, či v takom klinickom priebehu vaskulárnej demencie, ktorý by jej znemožňoval jej rozpoznávaciu schopnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu. Mohla si v tom čase byť vedomá, akú nehnuteľnosť kúpnu zmluvou predala. Bola schopná zmluvu fyzicky prečítať a porozumieť, čo a za akú sumu predáva. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v konaní nepreukázala nepochybné zistenie, že ako účastník právneho úkonu nedokázala posúdiť následky svojho konania alebo svoje konanie ovládnuť (bod 41 rozsudku súdu prvej inštancie).

19.1. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že pôvodná žalobkyňa vo vzťahu k znaleckému posudku MUDr. C. navrhovala nariadiť znalecké dokazovanie znaleckým ústavom (č.l. 662), o ktorom návrhu rozhodol prvoinštančný súd na pojednávaní uznesením ktorým nepripustil kontra posudok na posúdenie duševného stavu.

19.2. Odvolací súd v nadväznosti na odvolanie pôvodnej žalobkyne dôvodil, že v konaní nebol preukázaný nedostatok spôsobilosti pôvodnej žalobkyne konať, keďže nebola zbavená ani obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, ani nebol podaný návrh na začatie konania o obmedzení či pozbavení spôsobilosti pôvodnej žalobkyne na právne úkony. Odvolací súd dodal, že vek sám osebe nie je dôvodom na stratu spôsobilosti na právne úkony.

20. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že v posudzovanej veci nedošlo pri hodnotení vykonaného znaleckého dokazovania k ústavnoprávnym deficitom, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, a to najmä s princípom formálnej pravdy (§ 185 CSP) a zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP). Súd prvej inštancie dôsledne aplikoval kritériá vyžadujúce pri hodnotení znaleckého posudku a náležite zdôvodnil, prečo uprednostnil závery znaleckého posudku MUDr. C. a nestotožnil sa so závermi znaleckého posudku MUDr. Q. z hľadiska presvedčivosti s poukazom na skutočnosti uvedené pôvodnou žalobkyňou na pojednávaní. Q. prejednávajúci senát zároveň považuje znalecký posudok MUDr. C. za presvedčivý, zákonný a zodpovedajúci zadaniu, pritom obsahujúci všetky náležitosti v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 382/2004 Z. z. Závery znaleckých posudkov boli overené najmä v nadväznosti na iné dôkazy, ktoré boli v konaní predložené. Pokiaľ sa konajúce súdy priklonili k záverom znaleckému posudku MUDr. C. za súčasného zhodnotenia o rozpornom vyjadrení znalkyne MUDr. Q. v predložennom posudku X/XXXX so skutkovými okolnosťami a konaním pôvodnej žalobkyne ako aj zhodnotenie samotnej výpovede pôvodnej žalobkyne, ide o primerané vyhodnotenie. Odvolací súd sa stotožnil v plnom rozsahu s podrobnými závermi súdu prvej inštancie, na ktoré odôvodnenie poukázal, nebolo jeho povinnosťou závery opakovane uviesť v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP, ako nedôvodne namietali voči postupu odvolacieho súdu dovolatelia. Zároveň sa odvolací súd primerane vysporiadal s podstatnými argumentmi uvedenými v odvolaní.

21. Ďalej žalobcovia v dovolaní prezentovali, že odvolací súd sa nezaoberal námietkami ohľadom neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery.

21.1. Súd prvej inštancie sa námietkou týkajúcej sa neplatnosti kúpnej zmluvy spočívajúcej v tom, že kúpna zmluva bola následkom využitia neskúsenosti žalobkyne uzatvorená v jej neprospech, cena za

obdobné pozemky sa v čase prevodu mala pohybovať na úrovni 50 eur/m² a nie vo výške 0,942 eura/m², čím vznikol v neprospech žalobkyne viac ako 50 násobný rozdiel v kúpnej cene, zaoberal v bode 44. a 45. odôvodnenia. Súd prvej inštancie uviedol, že „v konaní boli okrem výpovede svedkov, čestného prehlásenia Poľnohospodárskeho družstva vypracované aj dva znalecké posudky na určenie ceny predmetného pozemku v čase jeho prevodu zo žalobkyne na žalovaných a to číslo XX/XXXX. vypracovaný Ing. N. X., kde všeobecná hodnota predmetného pozemku predstavuje (12,24 eura/m²) a číslo XXX/XXXX vypracovaný Ing. A. J., kde všeobecná hodnota predmetného pozemku predstavuje (0,53 eura/m²). Zo žiadneho predloženého dôkazu súd nemá preukázaný rozpor v kúpnej cene tak ako uvádza žalobkyňa vo svojej žalobe, kde predpokladá hodnotu na úrovni cca 50 eur/m². V znaleckom posudku predloženom žalobkyňou, ktorý bol vypracovaný pre potreby Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre, Odbor kriminálnej polície Nábrežie mládeže 1, 950 08 Nitra, znalkyňa vychádza zo zisťovania kúpnej ceny metódou polohovej diferenciácie a pri porovnaní s ponukou v danej lokalite na stavebné účely. Sama znalkyňa konštatuje, že predaj poľnohospodárskych pozemkov v danej lokalite je v sumách 2,5 eura/m²; 7,29 eura/m² a 4,2 eura/m², čo vyplýva z ponuky v danej lokalite, nie realizované skutočné kúpne ceny a jedná sa o pozemky, ktoré sú na poľnohospodársku činnosť využívané, napríklad vinohrady. Predmetný pozemok v čase predaja nebol žiadnym spôsobom na poľnohospodársku činnosť okrem pasenia hospodárskych zvierat a zariadenia „nejakých“ plodín využívaný. Čo sa týka porovnávania cien so stavebnými pozemkami to napriek skutočnosti, že pozemok bol v zmysle územnoplánovacej informácie - obce Q. zaradený v rozvojovej ploche č. XX, ktorej hlavné funkčné využitie je bývanie v rodinných domoch „R“ teda pre budúcnosť sa s ním neráta ako poľnohospodárskym pozemkom ale v danej lokalite bude možná výstavba, avšak až po vypracovaní urbanistickej štúdie, ktorá bude podrobne riešiť výstavbu v danom území, t.j. stanoví zásady a regulatívy podrobnejšieho priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov, verejného dopravného a technického vybavenia územia (infraštruktúry) a zastavovacích podmienok. Po schválení urbanistickej štúdie Obcou Q. treba vypracovať projektovú dokumentáciu pre územné rozhodnutie a následne pre stavebné povolenie na čo však posudok XX/XXXX vypracovaný Ing. N. X. vôbec neprihliadal, ale považoval ho za pozemok v dohľadnej dobe využiteľný na stavebnú činnosť. Takýto rozpor so skutočným stavom súd nezistil v posudku číslo XXX/XXXX vypracovaný Ing. A. J., ktorá pri určení všeobecnej hodnoty pozemku prihliadla na všetky aspekty využitia a využívania pozemku v čase predaja a v dohľadnom čase, kedy uviedla, že treba zohľadniť využitie pozemku v čase ohodnotenia, fakt, že napriek tomu, že sa pozemok nachádza v rozvojovom území určenom na výstavbu rodinných domov, v čase ohodnotenia, ani v dohľadnej dobe na pozemku nebude možná výstavba. Vzhľadom k tomu, že sa pozemok nenachádza v tesnej blízkosti súvisle zastavaného územia, kým nebudú zastavané vedľajšie pozemky výstavba na ohodnocovanom pozemku podľa VZN obce Q. možná nie je. Tento fakt zohľadnila v reduktujúcom faktore. Hodnotený pozemok sa síce nachádza v časti obce určených na stavbu územným plánom obce alebo plánom sídelného útvaru, avšak pozemok sa nachádza v lokalite bez schválenej urbanistickej štúdie a v dohľadnej dobe nie je možné na pozemku predpokladať výstavbu a pozemok v čase jeho predaja nebol zhodnotený poľnohospodárskou činnosťou. Z tohto dôvodu sa prvoinštančný súd priklonil k cene, ktorá bola určená posudkom číslo XXX/XXXX vypracovaný Ing. A. J., ktorá určila cenu za 1 m² sumou 0,53 eura, ktorá je najbližšie aj k cene, za ktorú Poľnohospodárskeho družstva Q. vykupuje obdobné pozemky v danej lokalite tak ako to v konaní uviedlo. Na základe uvedeného mal súd preukázané, že cena vyplatená žalovanými žalobkyňou bola v čase prevodu pozemku primeraná, dokonca o niečo málo vyššia ako všeobecná hodnota pozemkov v danej lokalite, čo plne korešponduje s vyjadrením samotnej žalobkyne ku skutočnostiam, ktoré jej uviedli žalovaný pri negociácii predmetnej zmluvy“.

21.2. Odvolací súd sa v nadväznosti na odvolanie pôvodnej žalobkyne dodal, že „navyše v zmluve uvedená kúpna cena bola stanovená dohodou zmluvných strán, a pokiaľ aj bola dohodnutá nižšia cena, ako všeobecná hodnota spornej nehnuteľnosti, uvedená skutočnosť nemá za následok neplatnosť kúpnej zmluvy. V danej veci bolo nesporné, že vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti v prospech žalovaných bol vykonaný na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 03. októbra 2016 pod č. Q. Vzhľadom na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie a jeho právne vyhodnotenie, aj odvolací súd dospel k záveru, že pôvodná žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39a Občianskeho zákonníka“.

22. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv žalobcov zároveň nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. arbitrárne. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobcovia sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňujú a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolatelia so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

23. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

24. Aj v prípade dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by dovolateľ mal a) konkretizovať právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť potrebu, aby odvolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil a c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

25. Dovolatelia, poukazujúc na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietajú nesprávne právne posúdenie platnosti kúpnej zmluvy, ktorá napĺňala znaky úžery s ohľadom na ceny obdobných nehnuteľností v danej lokalite. Dovolatelia formulovali právnú otázku „Či je zjavný nesúlad medzi cenou nehnuteľnosti uvedenou v kúpnej zmluve s jej skutočnou cenou právne významným pre posúdenie neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery podľa § 39a Občianskeho zákonníka?“[bod 3.2.]. Podľa názoru dovolateľov napadnuté rozhodnutie úplne popiera existenciu § 39a OZ a pokiaľ odvolací súd žalobcom odkázal, že pri kúpnej zmluve nemal za potrebu sa zaoberať cenou nehnuteľnosti z dôvodu, že pôvodná žalobkyňa nemala pri uzatváraní zmluvy relevantné právne námietky, ide o hrubý excès odvolacieho súdu, popierajúci právnú úpravu.

26. Podľa odvolacieho súdu otázku nastolenú dovolateľmi nemožno považovať za vymedzenú zákonom predpokladaným spôsobom, pretože táto otázka zjavne nespĺňa charakteristické znaky právnej otázky, výlučne na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. V danom prípade totiž odvolací súd založil svoje rozhodnutie na závere, že (i) nebol preukázaný nedostatok spôsobilosti pôvodnej žalobkyne konať, (ii) kúpna zmluva netrpí nedostatkom slobodného, určitého a vážneho rozhodnutia uzatvoriť právny úkon, (iii) pôvodná žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojho tvrdenia, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 39a OZ. Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], zaťažuje procesnú povinnosť dovolateľa preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia. Inak povedané, ak z dvoch alebo z viacerých kľúčových a

rovnocenných dôvodov, na ktorých právne stojí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, minimálne jeden dôvod v rámci dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 CSP ob stojí (dovolanie je tu neprípustné, alebo nie je tu dôvodné, resp. tento dôvod nie je dovolaním napadnutý, pozn.), nemôžu ob stať ďalšie dôvody podľa § 421 ods. 1 CSP, aj keby všetky ostatné kľúčové dôvody mali byť in concreto prípustné a opodstatnené, dôvodné (3Cdo/158/2017, 7Cdo/43/2020, 9Cdo/105/2022).

27. Dovolatelia svoju právnu otázku formulovali len vo vzťahu k neplatnosti kúpnej zmluvy z dôvodu úžery podľa § 39a OZ, pričom posúdenie tejto otázky bolo len jedným z viacerých dôvodov zamietnutia žaloby; tým ďalšími bolo (aj) tvrdenie, že pôvodná žalobkyňa trpela duševnou poruchou pre ktorú nebola schopná pochopiť zmysel a rozpoznať následky konania pri uzatváraní zmluvy (dôvod neplatnosti podľa § 38 ods. 2 OZ) a zmluva nebola uzavretá slobodne (dôvod neplatnosti podľa § 37 OZ), vo vzťahu ku ktorým dôvodom zamietnutia žaloby žalobcovia žiadnu právnu otázku neformulovali. Ak by aj dovolací súd prípadne konštatoval nesprávne právne posúdenie otázky uzavretia zmluvy za úžerníckych podmienok s následkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu, takýto záver by sám o sebe nemal žiaden vplyv na konštatovanie vecnej správnosti či nesprávosti celého rozhodnutia, nakoľko vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia by bolo možné konštatovať len vtedy, ak by bola konštatovaná vo vzťahu k všetkým (rovnocenným) otázkam, od právneho posúdenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Inými slovami žalobcovia by podaním dovolania namietajúc nesprávne právne posúdenie mohli docieľiť zmenu rozhodnutia vo svoj prospech len vtedy, ak by namietať nesprávne právne posúdenie všetkých samostatných rozhodujúcich otázok odôvodňujúcich zamietnutie žaloby. Zodpovedanie dovolateľmi nastolenej otázky by tak malo v tomto prípade len akademický charakter, bez vplyvu na záver odvolacieho súdu o dôvodnosti zamietnutia žaloby.

28. Dovolací súd preto dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že žalobcami formulovaná právna otázka nesplňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z uvedeného je zrejmé, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecne koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

29. Najvyšší súd dospel k záveru, že žalobcovia v danom prípade nedôvodne vyvodzujú prípustnosť podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP z toho, čo nepredstavovalo riešenie právnej otázky, na ktorej by spočívalo právne posúdenie danej veci a zakladalo prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia.

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov v časti, v ktorej namietať vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietať nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.